

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Κωνσταντίνος Δ. Μαλαφάντης – Δημήτρης Α. Γουλής – Αλεξάνδρα Γαλάνη</i> Πρόλογος της Επιτροπής Έκδοσης του τόμου	15
<i>Άννα Μπατιστάτου</i> Χαιρετισμός της Πρυτάνεως του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	19
<i>Φώτιος Μάρης</i> Χαιρετισμός του Πρυτάνεως του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης Σημείωμα Τιμής του Γιώργη Καψάλη	21
<i>Σπυρίδων-Γεώργιος Σούλης</i> Χαιρετισμός του Προέδρου του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	23
<i>Γεώργιος Δ. Καψάλης</i> Το ταξίδι της ζωής μου	27
ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΚΑΨΑΛΗ	35

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΚΑΨΑΛΗ

<i>Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης</i> 1. Η συμβολή του Καθηγητή Γεωργίου Δ. Καψάλη στην έρευνα της Νεοελληνικής Παραοιμιολογίας	71
<i>Βασίλειος Δ. Αναγνωστόπουλος</i> 2. Η συμβολή του Γ. Δ. Καψάλη στην έρευνα και τη μελέτη της λαϊκής μας παράδοσης: «Τα λυπόμυνα τα βουνά, για την ερημιά τους, για τη μοναξιά τους...»	78

Αλεξάνδρα Γαλάνη – Μαργαρίτα Καψάλη

3. Το έργο και η συμβολή του Γεωργίου Δ. Καψάλη στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας: Γλωσσικά εγχειρίδια 83

Δημήτρης Α. Γουλής

4. Η παρουσία της ποίησης στα σχολικά βιβλία (συμπληρωματικό υλικό) για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας στην Ελληνική Μειονότητα της Αλβανίας: Μια ευαίσθητη εμπειρία 91

Δημήτρης Α. Γουλής

5. Η περίπτωση του λεξικού για τις μεγάλες τάξεις του δημοτικού σχολείου και η δημιουργική αξιοποίησή του στη σχολική πράξη 107

Αναστάσιος Εμβαλωτής

6. Ελλάδα - Αλβανία: Γεφυρώνοντας πολιτισμούς και κοινότητες 122

Στέφανος Κωλέττας

7. Γεωργίω Καψάλη ἐγκώμιον τόδε ἀνατίθημι (Ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει αὐτοῦ) 132

Στέφανος Κωλέττας

8. Παρουσίαση λογοτεχνικού έργου Γεωργίου Δ. Καψάλη, τ. Πρώτانه του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων 133

Κωνσταντίνος Δ. Μαλαφάντης

9. Η συμβολή του Καθηγητή Γεωργίου Δ. Καψάλη στην έρευνα και τη μελέτη της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας 140

Ευάγγελος Π. Παπιγκιώτης

10. Το συγγραφικό έργο του Γεωργίου Δ. Καψάλη για τους Σαρακατσαναίους 154

Mohamed Ahmed Suleiman Ahmed

11. Ο Γεώργιος Καψάλης: Οι ελληνικές σπουδές στην Αίγυπτο 163

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ζωή Γαβριηλίδου

12. Καλές πρακτικές για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Γλώσσας Πολιτισμικής Κληρονομιάς στις ΗΠΑ 179

Σοφία Δεληγιώργη – Ευανθία Μπαρούτα

13. Οι ιδιαιτερότητες της διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας
στα σχολεία της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας της Αλβανίας 198

Μαρία Δημάση

14. Γλωσσικά δάνεια της ελληνικής στη ρουμανική γλώσσα:
Η συμβολή τους στην κατάκτηση του γλωσσικού και πολιτισμικού
γραμματισμού Ελλήνων φοιτητών στη ρουμανική ως ξένη γλώσσα (ΞΓ) 210

Γεωργία Ευθυμίου

15. Τα βιβλία Γραμματικής της ελληνικής γλώσσας πριν
από την Επανάσταση του 1821: Επιρροές, δομή, στοχεύσεις 224

*Καλλιόπη Ζαρογιάννη – Γεωργία Θεοχαροπούλου –
Ιωάννης Σπαντιδάκης*

16. Η ανάπτυξη της μεταγνώσης στη γραπτή παραγωγή και η δυνατότητα
αμφίδρομης μεταφοράς της μεταξύ πρώτης (Γ1)
και δεύτερης/ξένης (Γ2) γλώσσας 241

Αντωνία Μήτση

17. Η λέξη ως σύνθετη οντότητα και θεμελιακό στοιχείο του γλωσσικού
φαινομένου: Επιχειρώντας τον εντοπισμό των βασικών αρχών
συγκρότησης και λειτουργίας του λεξιλογικού τομέα με στόχο
τη δημιουργική αξιοποίησή τους στο πεδίο της γλωσσικής
διδασκαλίας 258

Κώστας Δ. Ντίνας

18. Γλωσσική πολυμορφία στα Βαλκάνια: Ευλογία ή κατάρα; 276

Κωνσταντίνος Ευ. Οικονόμου

19. Προβλήματα στην έρευνα των ανθρωπωνυμίων 284

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, ΙΣΤΟΡΙΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Νικόλαος Α. Αναστασόπουλος

20. Από τον Κωνσταντίνο Γόντικα στον Γεώργιο Παπανδρέου:
Οι δύο μεταρρυθμιστές υπουργοί Παιδείας κατά τη βενιζελική
τετραετία 1928-1932 299

Ελένη Γκαστή

21. Η θεατρική διάσταση της στίξης σε μεταφράσεις έργων της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας 308

Τζίνα Καλογήρου – Αρετή-Δήμητρα Δούκα

22. Η ερωτική γεωγραφία του γυναικείου σώματος:
Από την αρχαιότητα στην υπερρεαλιστική και μεταϋπερρεαλιστική
ποίηση 319

Τζίνα Καλογήρου – Μαριάννα Τουτζιαράκη

23. «σ' ερωτεύω/σε ζηλεύω/σε γιασεμί»: Η γεωγραφία και η γραμματική του ερωτικού σώματος στην ποίηση της Μάτσης Χατζηλαζάρου 332

Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος – Μαρία Σκαντζουράκη

24. Το στοιχείο της ειρωνείας και του σαρκασμού στο ύστερο ποιητικό έργο της Κικής Δημουλά και της Κατερίνας Αγγελάκη-Ρουκ:
Μια συγκριτική μελέτη 342

Βασιλική Λαλαγιάννη

25. Σύγχρονοι γαλλόφωνοι συγγραφείς της ελληνικής Διασποράς:
Η περίπτωση του Λιβάνου 362

Άκης Μάντζιος

26. Τεχνικές του αφηγηματικού λόγου και σημασιακοί, πολιτισμικοί κώδικες στο διήγημα «Θάνατος παλληκαριού» του Κωστή Παλαμά . . . 375

Πέτρος Μαραζόπουλος

27. Αγωνιστής, η φωνή των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων στην Τσεχοσλοβακία: Όψεις της ζωής στην αναγκαστική υπερορία, σύγκριση μεταξύ Ελλάδας και λαϊκών δημοκρατιών, κοινωνικό έργο και προπαγάνδα 394

Χρήστος Μαραζόπουλος

28. Η έννοια της ελεύθερης πράξης στη φιλοσοφική θεώρηση του Αθανασίου Ψαλίδα 412

Andreas Markantonatos

29. The tragic in Euripides' *Iphigenia in Tauris*: An intertextual reading . . . 420

Φώτιος Κ. Πολυμεράκης

30. Ελληνικά στη ρωμαϊκή Γαλατία του 4ου μ.Χ. αιώνα 430

Ιωάννης Φύκαρης

31. Η συμβολή των Πυθαγορείων φιλοσόφων γυναικών στον παιδαγωγικό και διδακτικό στοχασμό 446

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ, ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

Αλέξανδρος Ν. Ακριτόπουλος

32. Το αίτημα συγγραφής μιας νέας Ιστορίας της Ελληνικής Παιδικής-Νεανικής Λογοτεχνίας 465

Διαμάντη Αναγνωστοπούλου

33. Η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης στους μικρούς αναγνώστες μέσα από το μυθιστόρημα της Α. Μητσιάλη, *Το απίστευτο σχέδιο της Μυρτώς και του Περικλή* 472

Βασιλική Βασιλούδη

34. Αναπαραστάσεις του προσφυγικού ζητήματος στη σύγχρονη παιδική λογοτεχνία: Από την ιστορικοποίηση στη ρητορεία της ενσυναίσθησης 484

Αγγελική Γιαννικοπούλου

35. Η αισθητική της νοσταλγίας: Φωτογραφίες στην εικονογράφηση παιδικών βιβλίων με θέμα τη Σμύρνη 499

Αλεξάνδρα Ζερβού

36. Η Ζωρζ Σαρή και τα Γαλλικά Γράμματα: Λογοτεχνικές και δραματικές αντηχήσεις στο έργο της 517

Μένη Κανατσούλη

37. Η Μικρασιατική Καταστροφή μέσα από το graphic novel *Μανώλης* του Allain Glykos 528

Σοφία Καραγιάννη

38. Καλλιερώντας τη φιλιαναγνωσία στο δημοτικό σχολείο: Μια διδακτική πρόταση 543

Κωνσταντίνος Καραγιάννης

39. Συναντώντας τη «σκιά»: Η αναζήτηση ταυτότητας στο νεανικό μυθιστόρημα *Η Μάσκα του Καπιτάνο* του Μάνου Κοντολέων 556

Έλσα Κουτσού

40. Οι απαρχές της αλβανικής παιδικής λογοτεχνίας έως σήμερα 571

Μαρία Μιχαηλίδου

41. Το κυπριακό παιδικό και νεανικό μυθιστόρημα: Ιστορική και κριτική θεώρηση 582

Βασιλική Νίκα

42. Εκπαιδευτικό υλικό για την ανάγνωση και τη φιλαναγνωσία: Δημιουργώντας κίνητρα για την απόλαυση της ανάγνωσης στο σχολείο 595

Βαΐα Β. Οικονομίδου

43. Η «Βιβλιοθήκη Γνώσης & Συναισθήματος» της Ζωσιμαίας Δημόσιας Κεντρικής Ιστορικής Βιβλιοθήκης Ιωαννίνων 607

Σμαράγδα Παπαδοπούλου Μανταδάκη

44. Η παρουσία του μικρού παιδιού στο έργο του Παπαδιαμάντη 618

Βίκυ Πάτσιου – Βάσω Οικονομοπούλου

45. Το μυθιστόρημα *Ροκ Ρεφρέν* του Μάνου Κοντολέων και οι δομές του χρόνου 633

Δήμητρα Πολύζου – Ανδρέας Καρακίτσιος

46. Η πρόσληψη ποιήματος με εικόνες και χωρίς:
Η περίπτωση του ποιητικού βιβλίου *Αν της Αγαθής Δημητρούκα* 643

Μαριάννα Σπανάκη

47. Όψεις του έργου της Ζωής Βαλάση για παιδιά και νέες/νέους 664

Τασούλα Τσιλιμένη

48. Φωνές έφηβων κοριτσιών στο σύγχρονο εφηβικό μυθιστόρημα 681

Λουίζα Χριστοδουλίδου

49. Κύπρου Χρυσάνθη, «Οι εξομολογήσεις ενός νόθου κοριτσιού»:
Μια ανάγνωση 690

ΜΕΡΟΣ Ε΄
ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Μανόλης Γ. Βαρβούνης

50. Συμβολική χρήση στοιχείων του ελληνικού παραδοσιακού πολιτισμού
σε σύγχρονες θρησκευτικές και δημόσιες τελετουργίες 705

Μιχάλης Γ. Μερρακλής

51. Μοτίβα και σύμβολα στο λαϊκό παραμύθι 719

Θωμάς Μπάκας

52. Οι διοικητικές ιδέες στον ελληνικό παροιμιακό λόγο 730

ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Χαρίλαος Κ. Ζάραγκας

53. Παραδοσιακά παιχνίδια της Ηπείρου και η συμβολή τους
στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών 765

Μαρία Λιακοπούλου

54. Ο πανεπιστημιακός δάσκαλος: Όψεις, απόψεις και σύγχρονες
προκλήσεις 785

Κωνσταντίνος Δ. Μαλαφάντης

55. Η «ρυθμική αγωγή» και τα μελοποιημένα παιδικά τραγούδια
του Μίνου Δούνια και της Πολυξένης Ματέυ-Ρουσοπούλου 800

Βασιλική Μαρούτα

56. Οι στάσεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
απέναντι στα γλωσσικά λάθη των μαθητών 814

Αικατερίνη Παπαδιά

57. Διαφοροποιημένη διδασκαλία και αναγνωστικές επιδόσεις
μεταναστών μαθητών κατά την πρώτη σχολική ηλικία 832

Μαρίτα Παπαρούση

58. Ερμηνεύοντας λογοτεχνικά κείμενα στο σχολείο:
Προβληματισμοί αναφορικά με την έννοια της ερμηνείας
και της ερμηνευτικής διαδικασίας 850

<i>Σπυρίδων-Γεώργιος Σούλης</i>	
59. Η εκπαίδευση του παιδιού με νοητική αναπηρία: Αξιοποιώντας το παραμύθι	868
<i>Νικολέττα Τσιτσανούδη-Μαλλίδη – Ζωή Παυλοπούλου</i>	
60. Σύγχρονες διδακτικές προτάσεις αξιοποίησης της ποίησης του Οδυσσέα Ελύτη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	881
<i>Άννα Φτερνιάτη</i>	
61. Πολυγραμματισμοί: από τη θεωρία στην πράξη. Διδακτικές προτάσεις πολυτροπικών κειμένων	892
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ	913
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ – ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	929